

„НОМЕРЪТ НА КИТАЙКАТА“ ИЛИ КИТАЙСКИЯТ НОМЕР

Искра Мандова

THE NUMBER OF THE CHINESE GIRL OR THE CHINESE TRICK

Iskra Mandova

Почти всеки българин е чувал израза „номерът на китайката“ – някои го използват, други пък ме питат като китаист да обясня какво всъщност означава, а трети просто искат да знаят какъв е този прословут номер всъщност. В интерес на истината аз често се шегувам при този въпрос и диктувам телефонния номер на китайската лекторка в Университета.

Настъпи моментът да се позаинтересувам като филолог, да изпълня обещанието си към добър познат и да направя проучване, намирайки истината кога и откъде произлиза въпросният израз. Според справочника на използвани български фрази и фразеологизми „номерът на китайката“ означава: „безотказен номер, който остава скрит за останалите“¹. След проведеното проучване в интернет установих, че в повечето от случаите въпросният израз се свързва със стар, ширококоразпространен нецензурен виц, който гласи следното:

„Един мъж посетил китайска проститутка, но отказал да ѝ плати. На сутринта се събужда и вижда на гърдите си голям камък с бележка, на която пише: „Номерът на китайката“. Мъжът хвърлил камъка през прозореца и видял бележка, закачена за рамката на прозореца: „Камъкът е вързан за левият ти тестис“. Решил да скочи през прозореца, защото бил на втория етаж и си помислил: „По-добре счупен крак или ръка, отколкото откъснат тестис“. Като си летял през прозореца, видял голям надпис на стената на сградата: „Десният ти тестис е вързан за крака на леглото“².

¹ <http://frazite.com/%D0%9D%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D1%80%D1%8A%D1%82%20%D0%BD%D0%B0%20%D0%BA%D0%B8%D1%82%D0%B0%D0%B9%D0%BA%D0%B0%D1%82%D0%B0>

² <http://forum.abv.bg/lofiversion/index.php/t70093.html>

Попаднах и на проучване по въпроса на журналиста Драгомир Симеонов в рубриката „Питанка“ по Дарик радио, който твърди, че интернет мълчи за този номер, а нецензурните вицове няма как да са в основата на такъв устойчив израз³. При по-подробно търсене и двамата сме се натъкнали на разяснението с историята за роден колоездач, разказана, за съжаление – полуанонимно (подписано като Norman). Та тук Норман твърди, че чичо му е казал версия за произхода на израза, без гаранция за достоверността ѝ, разбира се. Първо, той подчертава, че по-старото поколение (набор 1920 – 1925) е употребявало израза във вида „ще те мина с пунта на Китайката“. Главната буква тук е от значение, защото според чичо му „Китайката“ е прозвището на известен варненски колоездач от златните времена на българското колоездене – 30-те години на миналия век и по-точно – тоталното му надмощие на всички балканиади и турнири в дисциплината „Италианско преследване“. Китайката бил (както предполага и прозвището му) дребничък, с качества на акробат и без проблеми се изкачвал до най-високата точка на виража, откъдето внезапно се спускал, изненадвайки противника си и неизменно печелел преследването. Т.е. „пунтът“ или „номерът на Китайката“ следва да означава „да спечелиш изненадващо, прилагайки известен само на теб похват“⁴.

Друга версия, на която попаднах, е, че както на много места по света, така и в Китай по време на бизнес обяди (вечери) се сключват важни сделки и се практикува пиене на екс (ганбей!), което означава „суха/ празна чаша“ и се демонстрира с обръщането ѝ надолу след тоста, за да се убедят всички. Колкото по-важен е гостът, толкова повече празни чаши „ганбей“. Почне ли обаче да се напива човекът – загубил е всичко предварително. Затова се използва „асистент“, който скришом изпива всичко вместо него. В ролята на помощник влиза дебела салфетка в ръката, наречена „китайка“, в която се излива алкохолът, вместо в гърлото. Номерът е да се участва в наздравичите, без да се отказват такива и без да се напива пиещият, но използвайки трик, умело и незабележимо, т.е. значението на израза тук е „мимикрия, имитиране на безобидност, без да губиш целта от погледа си“.

Др. Симеонов пише, че всъщност номерът на китайката изобщо не е толкова труден за разкриване, колкото изглежда, и се състои в конторсията⁵. Покрай конторсията съществуват и някои нарочно подклаждани ми-

³ http://dariknews.bg/view_article.php?article_id=1361770

⁴ <http://forum.abv.bg/lofiversion/index.php/t70093.html>

⁵ След Първата световна война, някъде в началото на 20-те години, когато се формира доста от уличния градски жаргон, е и златното време на цирковите и вариететните спектакли. Някои от тях са доста известни, други са чисто панаирджийски зрелища. Но те в повечето случаи залагат на едни и същи трикове – красиви танцьорки, силен мъж, който вдига тежести или се бори с някого от публиката, скечове, илюзионисти, в ня-

тове – че тези хора се раждат така, че могат да се огъват във всяка пожелана посока, че имат специална кожа и т. н., но най-големият мит е, че азиатците са по-гъвкави от европейците и за да привлекат публика на конторсията, която предлагат като забавление, задължително намирали жена азиатка. Така се появяват китайките в забавните програми – силно гримирани, правят какви ли не форми пред смаяните зрители, а доколко това са истински китайки, е друг въпрос. Това е номерът на китайката, според журналиста Симеонов, но само на сцената. Все още изразът не е влязъл в жаргона. Нека си представим как реагира мъжката градска публика на жена, при това екзотична, която се е огънала пред тях в специално трико. Закачливо е!

Съществува и още един мит: че пластичността на така наречените китайки е заради употребата на специални източни еликсири, които освен за гъвкави стави, помагат и за силно изразена сексуалност, т. е. са афродизиази. Ето как жената-каучук, конторсионистката, наричана често пъти и китайка, е не само безсрамно гъвкава, но и еротично предизвикателна. Все пак годините са били съвсем различни и през 20-те и 30-те години огъването пред публика си е цяло предизвикателство. Така номерът на китайката е едновременно термин за невиджани чупки, невероятни телесни маневри, но и нещо повече – тайнствена еротична аура. „Не знам точно какво очаквате да се крие зад този израз, но истината е това“, казва Драгомир Симеонов във финала на своето изложение.

Разбрахме как „номерът на китайката“ навлиза в българския език като устойчиво словосъчетание, но според мен по-важен е въпросът за китайския номер. Или как КНР се формира като глобална икономическа сила, какво представлява „Китайската мечта“, достигна ли Китай целта си за „сяокан“ обществото, какво представлява концепцията за тройното представителство⁶ и какво е нейното значение, как се развива китайската НИС⁷, сложи ли се точка на симбиозата „Кимерика“⁸, ще стане ли юанът

кои случаи дресура, разни аномалии за забавление – например жена с брада и разбира се, конторсия. Конторсията е демонстрация на гъвкавост. Жената-каучук е прекрасен пример за това. Мъже, като че ли по-рядко го практикуват, което не значи, че няма. Конторсионистът или по-точно конторсионистката прави шпагати, влиза в сандък и други подобни номера – старо сценично изкуство. (http://dariknews.bg/view_article.php?article_id=1361770)

⁶ Теорията за Тройното представителство: 1. Модерните производствени сили – новите предприемачески слоеве; 2. Прогресивната китайска култура – интелигенцията; 3. Мнозинството от хората – партийните маси; обосновава допускането на представители на новопоявилата се едра и средна буржоазия в редиците на ККП. (Стефанов, Колева 2015: 344–346).

⁷ НИС – национална иновационна система.

⁸ „Кимерика“ (Chimerica) – „финансов брак“, проявяващ се в свръхизнос на Китай и свръхпотребление на Америка.

интернационална, свободно конвертируема валута и кога, що е то БРИКС и ШОС, какво представляват т. нар. програми „Нов път на коприната“, „Силата на Сибир“ и кои са другите важни фактори, които изтласкаха Китай през 2014 г. на първо място по размер на БВП по ППС⁹. Защо и докога българинът ще свързва Китай с некачествените стоки „made in China“ и ще пренебрегва важни икономически и стратегически процеси и програми, както и фактът, че сега не Америка е номер 1.

Веднага щом оглави партията в края на 2012 г., китайският лидер Си Дзинпин обяви това, което ще стане отличителният белег на неговото управление, а именно: „Китайската мечта е голямото обновление на китайската нация“. Когато президентът през 2013 г. наложи това понятие в публичното пространство, всички го свързаха с американската мечта. Китайската мечта се интерпретира в различни аспекти, което е оправдано с оглед на това, че липсва точна дефиниция, но тя е насочена към нови хоризонти за развитие на китайското общество. Единственото конкретно изявление на Си по този въпрос е: „... аз мисля, че ядрото на тази мечта (китайската) е, че ние, китайците, трябва да направим нещо за страната си. Аз искам да бъда професор в бъдеще. Аз искам да дам своя принос за образователния сектор“¹⁰.

Смята се още, че китайската мечта на китайския лидер е насочена към „двете сто годишнини“ и двете основни цели: **материалната** – Китай да стане „умерено богато общество“ (*сяокан*) до 2020 г., когато е 100-годишнината на ККП, и **модернизационната** цел – Китай да стане напълно развита страна до 2049 г., когато е 100-годишнината от създаването на КНР.

От важно значение за България обаче са няколко програми, на които ще се спрем малко по-подробно. Инициативата „Новият път на коприната“ включва възобновяването на сухоземния и презморския маршрут на древния копринен път, предполагайки засилено сътрудничество между страните, през които преминава. Т. нар. „One belt, one road“ – планът „Един пояс, един път“, оповестен в края на 2013 г., е израз на намеренията на президента Си да увеличи търговията на Китай с 40 държави до 2,5 трилиона щатски долара за едно десетилетие посредством инвестирането на 1 трилион долара от страна на китайското правителство¹¹. Китай започна да се преориентира и префасонира от страна-износител и производител към страна-консуматор и инвеститор. Този процес се ускори след започ-

⁹ ППС – паритет на покупателната способност.

¹⁰ http://www.kitajdnes.com/index.php?option=com_content&view=article&id=651:kitaiska-ta-mechta&catid=333&Itemid=397&lang=bg

¹¹ <http://www.economist.com/news/special-report/21663326-chinas-latest-wave-globalisers-will-enrich-their-countryand-world-new-silk-road>

ването на глобалната икономическа и финансова криза през 2008 – 2009 г., която сериозно отслаби покупателната способност на западните държави, както и способността им да инвестират в развиващи се страни. Китай обаче инвестира не само в развиващите се, но и в развитите държави. Според скорошно проучване на Националния комитет по въпроса за американо-китайските отношения и Родийм груп, за периода 2000 – 2014 г. китайските фирми са инвестирали близо 46 млрд. щ. д. в САЩ, по-голямата част от които през последните пет години, а китайски фирми с филиали в Щатите са осигурили работа на повече от 80 хил. американци. Ако с това темпо Америка остане основен реципиент на инвеститорския интерес на КНР, то тогава инвестициите ще бъдат на стойност между 100 – 200 млрд. долара до 2020 г., което ще увеличи броя на ангажираните на работа американци в китайски компании между 200 – 400 хил.¹²

Форматът „16 + 1“ включва Китай и страните от Централна и Източна Европа, между които освен България са и Румъния, Македония, Чехия, Сърбия, Босна и Херцеговина, Черна гора, Словакия, Полша, Хърватия, Латвия, Естония, Литва, Унгария, Словения, Албания – все бивши социалистически страни след Втората световна война. Според премиера Б. Борисов тази инициатива за сътрудничество е важна платформа за разширяване на двустранните връзки с Китай във всички области и ефективно допълнение към отношенията ЕС – Китай. Началото на сътрудничеството между страните в този формат започна след среща на министър-председателите на държавите от ЦИЕ с китайското правителство през 2012 г. във Варшава, а следващата среща на върха предстои да се проведе на 25 – 26 ноември 2015 г. в гр. Суджоу, Китай.

Заявените от Китай намерения са през следващите 5 години да удвои търговския си обмен със страните от ЦИЕ и да увеличи значително своите инвестиции. Китайската държава вече е открила кредитна линия за ЦИЕ в размер на 10 млрд. долара. Държавите от ЦИЕ са разпределени по сектори, като за България са избрани земеделието и хранително-вкусовата промишленост. Все още не са ясни точните параметри за китайските инвестиции в българското земеделие, но така или иначе България е с най-малко китайски инвестиции в ЕС. Според Стамен Янев, изпълнителен директор на Българската агенция за инвестиции, причината за това е, че страната ни не може да отговори на обемите, нужни на Китай¹³.

Премиерите на Сърбия, Унгария и Китай подписаха договор за изграждането на транспортен коридор, включващ скоростен влак Белград-

¹² <https://www.chinadialogue.net/article/show/single/en/8231-China-s-AIIB-and-One-Belt-One-Road-ambitions-and-challenges>

¹³ Елица Стефанова, 3 май 2015; <http://www.region.bg/>

Будапеща. Допълнителен момент е, че китайска компания притежава два терминала на пристанище Пирея, а 80% от търговията на Китай със Стария континент преминава през морските пристанища. Ето защо Китай инвестира в транспортен жп коридор Пирея – Будапеща, който ще отвежда китайските стоки към Западна Европа. Изчислено е, че по този маршрут те ще достигат с една седмица по-бързо, в сравнение със северния маршрут през балтийските държави. Този коридор, както става ясно, заобикаля България.

През 2001 г. за първи път, в бележка на банка „Голдман Сакс“, се появява акронимът BRIC (Бразилия, Русия, Индия, Китай; впоследствие БРИКС + Южна Африка), който до 2008 г. е чисто условно наименование. По време на шестата среща на БРИКС във Форталеза, Бразилия, се вземат важни решения за създаването на две нови международни финансови организации – Новата банка за развитие (с разширен капитал 100 млрд. щатски долара) и Пул за условни валути (с размер 100 млрд. долара)¹⁴.

През тридесетте години на реформи и отваряне към света обемът и равнището на външната търговия на Китай непрекъснато се увеличаваха. От търговия единствено със стоки се премина към промишлено, технологическо и инвестиционно сътрудничество. С цел да се стимулира износа, се положиха усилия за постигане на принципен баланс между вноса и износа. През 2008 г. обемът на вноса и на износа на Китай е на стойност общо 2561.6 млрд. щ.д. В сравнение с 20.6 млрд. щ.д. през 1978 г., той се увеличи 124.3 пъти; от 32-ро място в света страната се изкачи на 3-о. Търговските партньори на Китай са вече повече от 220 държави и региони в света. През 80-те години на ХХ в. официално се постави началото на реформата на системата на социалните осигуровки. Постепенно от системата, според която те изцяло се гарантираха от държавата, се премина към нова система на социално осигуряване, в основата на която са всеобхватното социално осигуряване, социалната помощ и общественото осигуряване, като центърът на тежестта пада върху грижите за възрастните хора, върху първичното здравеопазване и върху хората с най-ниски доходи. В новата система влизат благотворителни дейности и застраховане на бизнеса. През 1989 г. само 57 103 000 души са внасяли пенсионни осигуровки в градовете и в околийските центрове, докато в края на 2008 г. броят им е станал 218 900 000 души¹⁵.

Номерът на китайката, китайският номер или... китайското чудо!

¹⁴ Стефанов, Колева 2015:548 – 553.

¹⁵ <http://mychinesenow.com/kitaiski-reformi.html>

БИБЛИОГРАФИЯ

Си Дзинпин 2015: Си Дзинпин. Китайската мечта. Изд. Изток-Запад, София, 2015, 200 с.

Стефанов, Колева 2015: Стефанов, Н., Колева, А. КИТАЙ. Социално-икономическо развитие от древността до наши дни. Изд. Изток-Запад, София, 2015, 653 с.